

Bilginin iktidarını kırmak istiyoruz...

Laden Yurttağülen, Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi üyesi ve "AB Müzakere Sürecinde STK'ler Projesi" Koordinatörü. Projenin amacı, 35 müzakere başlığı ve Kopenhag Kriterleri'ni yatay kesen STK'leri bir araya getirerek bir platform oluşturmak. Bu nedenle hak temelli yurttaş örgütlenmeleriyle çalışıyor. Diğer bir amaç da bilginin iktidarını kırarak uzmanlığı tabana yaymak. İşte Laden Yurttağülen'in anlattıkları...

- Sürekli söz ediyoruz, ama tarifi tam olarak bilmiyoruz sanırım. STK nedir?

Tartışmalar ve tanım çabaları devam ediyor, ama İlhan Tekeli'nin yaptığı tanım burada kullanılabilir. Buna göre STK, öncelikle özgür yurttaş inisiyatifli olmalı, yani meslek örgütü olmamalı. Kendi içinde tanımlı bir demokratik işleyişi olmalı, örneğin tarikat olmamalı. Bütünüyle iktidarı hedeflemeyip belirli bir alanda çalışmalı. Kendi üyelerinin çıkarı için değil, kamu yararı için çabalamalı, toplumda bir değişiklik yaratmayı hedeflemeli ve tabii kâr amacı gütmemeli.

- Bu noktada, "Belli hizmetleri devlet yapmak zorundadır" diyenlerle, "Hayır bunları STK'ler de yapabilir" diyenler arasında uzlaşma mümkün olmuyor sanırım...

Bu çok temel bir tartışma, ama özellikle Türkiye için depremden sonra ortaya çıkan bir gerçek var ve burada STK'lerin hakkını teslim etmek gerek. Ama savunuculuk noktasında, STK'nin yapacağı işi başka biri yapamaz.

- Siz hak temelli STK'lerle çalışıyorsunuz. Size göre TÜSIAD bir STK mi?

Sözünü ettiğimiz operasyonel tanım kapsamında değil. Ama bu tanım sendikaları da STK saymıyor. TÜSIAD'a gelince temel işlevi kendi üyesi olan büyük sanayici ve işadamlarının çıkarları için çalışmak. Yan etkinlikler yapıyor, ama son kertede gelip dayandığı yer kendi üyelerinin çıkarı.

- Buradan bakarsak, STK'lerin hareket alanı, sınıf çatışmasının arasında kalan alandır, denilebilir mi?

TÜSIAD ya da sendikalar pazar ya da piyasa içinde mücadele eden yapılar. TÜSIAD "STK mi, değil mi?" noktasında en temel ölçüt, tabandan bir örgütlenme olmaması olabilir. Yurttaş kimliğinden değil, işadamları kimliğinden yola çıkarak örgütleniyorlar. Yani biz orada örgütlenemeyiz. Aynı şey meslek örgütleri için de geçerli.

UZMANLIK SORUN YARATABİLİR...

- Eğitimlerde biz yerelde kedileri kırtarmak için bir araya geldik, sivil toplum tartışması bizi ilgilendirmeye diyenler oluyor mu?

Tam da bu noktada, evet kedileri kırtarmak çok iyi bir amaç, ama siz bu amaca hamile kadınlara kedilerin verebileceği zararlara ilişkin bir bakış açısı da eklemelisiniz ve burada bir dönüşüm yaratmalısınız fikrini oturtmak, çok önemli.

- STK gönüllülükle tarif ediliyor, ama iş proje yazma, bütçe oluşturmaya gelince teknik bir hale ve anlamayanın asla yapamayacağı bir işe dönüşüyor...

Aynen öyle ve bu nedenle çok politik. Proje temelli çalışma, günümüz modern toplumunun getirdiği bir uzmanlık alanı. Ama STK'ler tanımlı gereği bir uzmanlık alanı değil bir yurttaş örgütlenmesi. Bu da politik bir sorun ve bilginin iktidarıyla ilgili yeni bir sorun daha ortaya çıkarıyor.

- STK çalışanı olmak diye bir şey de oluştu ve oldukça kalifiye eleman arıyorlar. Bu da bir çelişki değil mi?

Gönüllü ile ücretli çalışanı birbirinden ayırt etmek gerek. STK'ye de ücretli çalışan lazım ve belli özellikleri taşımalı, ama o donanıma sahip şanslılar, belli bir gruba dahil oluyor ve çelişki burada çıkıyor. O zaman güya dışlanmayı önlemek için çalışan STK'ler kendi içinde başka bir dışlama yaratmış oluyor.

- 3 Ekim görüşmelerinde en çok TÜSIAD Brüksel temsilcisinden görüş alındı. TÜSIAD'ı STK kabul edelim ya da etmeyelim Brüksel'de ofis de değil, bir binaya sahip bir örgütle sizin güçlendirmeye çalıştığınız STK'ler çıkar çatışması halinde nasıl yarışacaklar?

Biz de tam bu noktada, bilgiyi tabana yayarak iktidarı kırmak ve paylaşmak amacından yola çıktık. Uzun vadeli yaptığımız değerlendirmeler, güçlendirme amacının hayata geçtiğini gösteriyor. Bir de eleştirel bakışın yerleşmesi gibi bir sonuç çıktı ki bu da çok sevindirici.

- Siz STK'leri destekleyerek güçlendiriyorsunuz, ama müzakerelerin son derece teknik bir süreç olduğu ve STK'lerin bu süreçte pek de etkisinin olamayacağı söyleniyor...

Projeyi tam da o söyleme karşı yapıyoruz. Bu tarif STK'leri sürecin dışında bırakma yollarından biri bence. AB, sivil diyalog vurgusu yapıyor, ama bunun örgütler gitsin gelsin tanışın düzeyinde kalması çok mümkün. Ama dert, takım sorunları hem Türkiye'ye hem de AB'ye söylemekse diyalog bununla sınırlı kalmaz. Bu noktada, AB üyesi ve aday ülkelerde benzer alanlarda çalışan örgütler bir araya gelerek hazırladıkları raporları AB'nin kurumlarına sunmak, lobi yapmak, baskı oluşturmak şansına sahipler.

11 ARALIK
CUMHURİYET
PAZARI